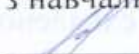


**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«КИЇВСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
ТАВРІЙСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ В.І. ВЕРНАДСЬКОГО»**

Циклова комісія економіко-управлінських та соціальних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора
з навчально-виховної роботи
 Людмила ПУСТОВОЙТ

“ 29 ” серпня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

OK25 Комерційна діяльність на транспорті

підготовки фахового молодшого бакалавра

освітньо-професійної програми **Організація обслуговування на транспорті**
спеціальності **073 Менеджмент**

відділення **Транспорту, управління та діловодства**

Робоча програма з дисципліни Комерційна діяльність на транспорті для підготовки фахових молодших бакалаврів за освітньо-професійною програмою Організація обслуговування на транспорті для III і IV курсів спеціальності 073 Менеджмент


Розробники: викладач вищої категорії, "старший викладач" - Людмила САРНАВСЬКА;

викладач другої категорії - Єлизавета ЗАЙЧУК

Робочу програму схвалено на засіданні циклової комісії економіко-управлінських та соціальних дисциплін


Протокол від "26" серпня 2022 року № 1

Голова циклової комісії економіко-управлінських та соціальних дисциплін

 Людмила САРНАВСЬКА

Розглянуто і рекомендовано до затвердження навчально-методичною радою коледжу

Протокол № 1 від «26» серпня 2022р.

Голова НМР  Аліна МАРКОВА

Зміст

1. Пояснювальна записка	4
2. Навчально-тематичний план дисципліни	6
3. Календарно-тематичний план дисципліни	7
4. Теми і плани лекційних занять.	10
5. Теми і плани семінарських занять	19
6. Теми і завдання/питання для самостійної роботи студентів.	34
7. Методи активізації навчального процесу	37
8. Система поточного та підсумкового контролю знань.	37
9. Критерії оцінювання результатів навчання студентів	40
10. Література	42
Додатки	43

1. Пояснювальна записка

Комерція представляє собою суспільно-необхідну діяльність на ринку товарів і послуг, завдяки якій досягаються ринкові взаємоузгодження і реалізація економічних інтересів всіх учасників суспільного відтворення.

Комерційна діяльність на автотранспорті – це в першу чергу пошук вантажів та пасажирів на внутрішньому та зовнішньому ринку, а також обґрунтування тарифної системи на всі види перевезень, розробка дієвої рекламної політики. Тому вивчення дисципліни «Комерційна діяльність на транспорті» є важливим елементом в підготовці фахівців у галузі 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 073 «Менеджмент»

Мета – полягає у засвоєнні студентами теоретичних знань і практичних навичок з організації ефективної реалізації транспортних послуг.

Завдання – допомогти студентам у засвоєнні теоретичних та практичних методів оптимізації ринкової стратегії транспортного підприємства з обслуговування споживачів..

Процес вивчення дисципліни ОК25 «Комерційна діяльність на транспорті» спрямований на формування елементів наступних компетентностей:

а) загальні компетентності (ЗК):

ЗК 6. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях, приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 9. Здатність виявляти ініціативу, підприємливість та креативність.

ЗК 12. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 13. Здатність до системного мислення, бути критичним та самокритичним

б) спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК 4. Здатність управляти підрозділом та налагоджувати необхідні комунікації в процесі управління.

СК 6. Здатність планувати, аналізувати, контролювати та оцінювати власну роботу та роботу інших працівників.

СК 8. Здатність працювати в команді та налагоджувати міжособистісну взаємодію під час вирішення професійних задач.

СК 9. Здатність проводити економічні розрахунки.

СК 12. Здатність підтримувати належний рівень економічних знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

СК 13. Здатність використовувати професійно-орієнтовані знання і практичні навички для оцінки правової чи управлінської ситуації, з метою прийняття обґрунтованого рішення.

СК 14. Здатність використовувати знання і уміння проводити первинне дослідження ринку, сегментувати ринок та позиціонувати послугу, розробляти ефективну політику послуг фірми.

Очікувані результати навчання.

РН 7. Використовувати сучасні інформаційні і комунікаційні технології для вирішення професійних задач.

- PH 8. Демонструвати вміння розв'язувати типові спеціалізовані задачі в професійній діяльності.
- PH 9. Знаходити оптимальні, обґрунтовані, творчі рішення для розв'язування професійних задач.
- PH 11. Демонструвати навички самостійної роботи, критики та самокритики, відкритості до нових знань.
- PH 12. Демонструвати навички пошуку, збирання, оброблення та аналізування інформації у професійній діяльності.
- PH 13. Демонструвати навички командної роботи, лідерства для налагодження комунікації в професійній діяльності.
- PH 16. Проявляти ініціативу та підприємливість щодо розвитку підприємства (підрозділу).
- PH 19. Демонструвати вміння доносити власні висновки, знання та пояснення, що їх обґрунтовують, до фахівців та нефахівців. Відповідати за прийняття рішень у складних умовах.
- PH 20. Демонструвати навички з організації та технології пасажирських та вантажних перевезень.
- PH 21. Демонструвати знання про складові елементи транспортного процесу, права та обов'язки учасників транспортного процесу.

2. Навчально-тематичний план дисципліни

№	Назва розділу	Кількість годин			
		Всього	Лекції	Семін.	Самост.
1	Теоретичні основи організації комерційної роботи	16	10	4	2
2	Правові аспекти організації комерційної роботи	14	8	2	4
3	Транспортна документація	28	18	6	4
4	Основи маркетингу, як складова комерційної діяльності на транспорті	16	10	2	4
5	Тарифи транспортних послуг	10	6	2	2
6	Загальні положення про організацію праці робітників транспорту. Відповідальність при перевезеннях	16	10	4	2
7	Технологія комерційної роботи в різних умовах перевезень	12	8	2	2
8	Психологія та етика комерційної діяльності	12	6	4	2
9	Економічна складова в комерційній роботі	26	16	6	4
	Всього	150	92	32	26

3. Календарно-тематичний план дисципліни

	Назви розділів і тем	Кількість годин			
		усього	лекції	семінар заняття	сам. робота
Розділ 1. Теоретичні основи організації комерційної роботи					
1	Тема. Вступ. Предмет і методи комерційної діяльності.	2	2		
2	Тема. Основи комерційної роботи на транспорті.	2	2		
3	Тема. Види комерційної діяльності транспортних підприємств.	2		2	
4	Тема. Характеристика транспортних послуг.	2	2		

5	Тема. Якість транспортних послуг.	2	2		
6	Тема. Особливості функціонування транспортних підприємств.	4	2		2
7	Тема. Особливості транспортних послуг	2		2	
Розділ 2. Правові аспекти організації комерційної роботи					
8	Тема. Нормативно-правова база комерційної діяльності на транспорті.	6	2		2
9	Тема. Ліцензування транспортних перевезень.	2	2		
10	Тема. Види договорів між транспортними підприємствами і споживачами транспортних послуг	6	2		2
11	Тема. Договори на перевезення вантажів	2	2		
12	Тема. Правове регулювання транспортних послуг	2		2	
Розділ 3. Транспортна документація					
13	Тема. Документальне оформлення доставки вантажів.	4	2		2
14	Тема. Оформлення транспортної документації.	2	2		
15	Тема. Комерційна робота при прийомі, здачі та на шляху прямування вантажу.	4	2		2
16	Тема. Транспортна документація.	2		2	
Розділ 4. Основи маркетингу, як складова комерційної діяльності на транспорті					
17	Тема. Комерційна робота при організації збуту транспортних послуг.	2	2		
18	Тема. Вивчення потреби та прогнозування попиту.	4	2		2
19	Тема. Дослідження і аналіз ринку потенційних транспортних послуг	2	2		
20	Тема. Реклама в комерційній діяльності на транспорті	2		2	
21	Тема. Стратегії маркетингу транспортних послуг.	4	2		2
22	Тема. Маркетингові стратегії по стадіям життєвого циклу послуги.	2	2		
23	Тема. Комерційна інформація та комерційна таємниця.	2	2		
24	Тема. Маркетинг у сфері транспортних послуг.	6		2	
25	Тема. Конкуренція у сфері транспортних послуг.	2	2		

26	Тема. Монополія у сфері транспортних послуг.	2	2		
27	Тема. Кооперація на транспорті.	2	2		
28	Тема. Конкуренція та кооперація на транспорті.	4		2	
Розділ 5. Тарифи транспортних послуг					
29	Тема. Собівартість і тарифи в системі транспортних послуг	2	2		
30	Тема. Ціноутворення в системі транспортних послуг.	4	2		2
31	Тема. Транспортні тарифи та політика ціноутворення на пасажирські перевезення.	2	2		
32	Тема. Транспортні тарифи на вантажні перевезення	4	2		
33	Тема. Особливості формування транспортних тарифів	2	2		
34	Тема. Собівартість та тарифи на транспортні послуги	4		2	
Розділ 6. Загальні положення про організацію праці робітників транспорту. Відповідальність при перевезеннях.					
35	Режим роботи водіїв	2	2		
36	Порядок розрахунку оплати праці за перевезення	2	2		
37	Організація праці робітників транспорту	2		2	
38	Матеріальна відповідальність робітників	2	2		
39	Акти і порядок їх складання.	2	2		
40	Претензійно-позовна робота.	2	2		
41	Контроль на автотранспорті.	6		2	2
Розділ 7. Технологія комерційної роботи в різних умовах перевезень					
42	Тема. Комерційна робота на транспорті при організації вантажних перевезень	4	2		2
43	Тема. Комерційна робота на транспорті при організації пасажирських перевезень.	2	2		
44	Тема. Особливості комерційної роботи при міжміських перевезеннях.	2	2		
45	Тема. Особливості комерційної роботи при міжнародних, змішаних комбінованих перевезеннях	2	2		

46	Тема. Комерційна робота в різних умовах перевезень	6		2	
Розділ 8. Психологія та етика комерційної діяльності					
47	Тема. Ділова етика в комерційній роботі	2	2		
48	Тема. Психологія комерційної діяльності	2	2		
49	Тема. Невербальна комунікація	2		2	
50	Тема. Переговори в комерційній діяльності	6	2		2
51	Тема. Психологія та етика комерційної діяльності	2		2	
Розділ 9. Економічна складова в комерційній роботі					
52	Тема. Бізнес-планування в діяльності транспортних підприємств	4	2		
53	Тема. Фінансування в комерційній діяльності на транспорті	4	2		2
54	Тема. Розвиток лізингу (фінансової оренди)	2	2		
55	Тема. Інвестиції в комерційній діяльності на транспорті	2	2		
56	Тема. Реальна ефективність інвестицій.	4		2	
57	Тема. Ризики в комерційній діяльності на транспорті	4	2		
58	Тема. Страхування в комерційній діяльності на транспорті	2	2		
59	Тема. Актуарні розрахунки	2		2	
60	Тема. Основи фіскальної політики.	2	2		
61	Тема. Фіскальна політика в комерційній діяльності на транспорті.	4	2		2
62	Тема. Економічна складова в комерційній роботі	2		2	
Всього по дисципліні		150	92	32	26

4. Теми і плани лекційних занять.

Розділ 1. Теоретичні основи організації комерційної роботи

Лекція

Тема. Вступ. Предмет і методи комерційної діяльності.

План:

1. Основні поняття комерційної діяльності
2. Історія комерції в Україні
3. Предмет і методи комерційної діяльності
4. Сфери комерційної діяльності

Лекція

Тема. Основи комерційної роботи на транспорті.

План:

1. Загальна модель ринку транспортних послуг
2. Сутність комерційної роботи транспортних підприємств.
3. Види комерційної діяльності транспортних підприємств

Лекція

Тема. Якість транспортних послуг..

План:

1. Сутність і структурні елементи якості послуг.
2. Показники якості транспортних послуг.
3. Петля якості.
4. Методичні основи проектування системи якості на транспортних підприємствах
5. Аналіз методик оцінки якості обслуговування транспортного підприємства

Лекція

Тема. Особливості функціонування транспортних підприємств..

План:

1. Суть, ознаки та принципи роботи підприємства.
 2. Типи транспортних підприємств та їх функції.
 3. Продукція основного виробництва транспортного підприємства
- Загальні принципи організації роботи транспортних підприємств

Розділ 2. Правові аспекти організації комерційної роботи

Лекція

Тема. Нормативно-правова база комерційної діяльності на транспорті..

План:

1. Правові засади організації перевезень.
2. Регулювання допуску до транспортного обслуговування.

Лекція

Тема: Ліцензування транспортних перевезень.

План:

1. Правовий зміст ліцензування
 2. Ліцензійні умови провадження господарської діяльності
 3. Обов'язки ліцензіата, який виконує роботи з надання послуг з перевезення
- Обов'язки ліцензіата, який виконує роботи з надання послуг з внутрішніх та міжнародних перевезень пасажирів автобусами.

Лекція

Тема. Види договорів між транспортними підприємствами і споживачами транспортних послуг..

План:

1. Комерційні угоди та договори
2. Типові форми договорів

Лекція

Тема. Договори на перевезення вантажів

План:

1. Договір перевезення вантажів
2. Договір транспортної експедиції
3. Договір на організацію транспортного обслуговування

Розділ 3. Транспортна документація

Лекція

Тема. Документальне оформлення доставки вантажів.

План:

1. Система транспортної документації за договором на перевезення вантажу
2. Транспортна документація на морському транспорті
3. Транспортна документація на внутрішньому водному транспорті

Лекція

Тема. Оформлення транспортної документації

План:

1. Транспортна документація на повітряному транспорті
2. Транспортна документація на залізничному транспорті
3. Транспортна документація на автомобільному транспорті

Лекція

Тема. Комерційна робота при прийомі, здачі та на шляху прямування вантажу.

План:

1. Підготовка вантажу до перевезення
2. Маркування вантажу
3. Ваги, їхня класифікація та способи визначення маси вантажу
4. Види відправок
5. Операції на шляху прямування вантажу

Розділ 4 . Основи маркетингу, як складова комерційної діяльності на транспорті

Лекція

Тема. Комерційна робота при організації збуту транспортних послуг.

План:

1. Суть та види ринків.
2. Ємність ринку.
3. Сегментування ринку.
4. Позиціонування на ринках послуг транспортних підприємств

5. Вибір оптимальної політики транспортної системи по обслуговуванню виробників продукції при обмеженні експлуатаційних витрат

Лекція

Тема. Вивчення потреби та прогнозування попиту.

План:

1. Сутність попиту. Закон попиту.
2. Схеми послідовного вивчення потреб індивідуального та виробничого характеру
3. Методи обстеження транспортних потреб
4. Прогнозування потреб і попиту
5. Взаємодія суб'єктів ринку транспортних послуг

Лекція

Тема. Дослідження і аналіз ринку потенційних транспортних послуг.

План:

1. Суть і завдання маркетингових досліджень.
2. Алгоритм маркетингових досліджень.
3. Розробка алгоритму дослідження потенційних маркетингових послуг.
4. Аналіз ринку потенційних транспортних послуг.

Лекція

Тема. Стратегії маркетингу транспортних послуг.

План:

1. Поняття стратегії маркетингу.
2. Життєвий цикл послуги.
3. Концепції ринкової поведінки підприємства

Лекція

Тема. Маркетингові стратегії по стадіям життєвого циклу послуги.

План:

1. Стратегії маркетингу по стадіям життєвого циклу послуги.
2. Канали збуту транспортних послуг.
3. Оптимізація параметрів каналів вантажопотоків

Лекція

Тема. Комерційна інформація та комерційна таємниця.

План:

1. Поняття комерційної інформації та джерела її отримання.
2. Види інформації та їх характеристика.
3. Поняття комерційної таємниці та її захист.

Лекція

Тема. Конкуренція у сфері транспортних послуг.

План:

1. Суть і економічні основи конкуренції. Закон конкуренції.
2. Види та форми конкуренції.
3. Державне регулювання конкуренції
4. Методика аналізу діяльності конкурентів

Лекція

Тема. Монополія у сфері транспортних послуг

План:

1. Суть і види монополії.
2. Монополізм у сфері надання транспортних послуг.
3. Антимонопольний комітет України, його функції і завдання

Лекція

Тема. Кооперація на транспорті.

План:

1. Кооперація підприємств в ринкових умовах.
2. Аналіз методів оцінки конкурентоспроможності транспортних підприємств

Розділ 5. Тарифи транспортних послуг.

Лекція

Тема. Собівартість в системі транспортних послуг

План:

1. Планування собівартості перевезень (робіт і послуг) на транспортних підприємствах.
2. Калькулювання собівартості перевезень

Лекція

Тема. Ціноутворення в системі транспортних послуг

План:

1. Суть і функції ціни. Методи регулювання ціни.
2. Методи ціноутворення.
3. Класифікація цін

Лекція

Тема. Транспортні тарифи та політика ціноутворення на пасажирські перевезення.

План:

1. Структура транспортного тарифу
2. Диференціація цін
3. Тариф та особливості його формування на підприємствах МЕТ
4. Призначення цін відповідно до обсягів транспортних послуг
5. Коригування тарифів і цін за проїзд
6. Оптимальна середня вартість квитка

Лекція

Тема. Транспортні тарифи на вантажні перевезення

План:

1. Формування транспортних тарифів
2. Види тарифів
3. Тарифні класифікатори вантажів
4. Методика розрахунку договірних тарифів

Лекція

Тема: Особливості формування транспортних тарифів

План:

1. Тарифоутворення на залізниці
2. Тарифоутворення на автотранспорті
3. Тарифоутворення на водному транспорті

**Розділ 6. Загальні положення про організацію праці робітників транспорту.
Відповідальність при перевезеннях**

Лекція

Тема. Режим роботи водіїв

План:

1. Загальні положення організації праці водія
2. Робочий час
3. Період керування і перерви
4. Час відпочинку
5. Режим роботи та відпочинку водія за тахографом.

Лекція

Тема. Порядок розрахунку оплати праці за перевезення

План:

1. Облік робочого часу водія
2. Форми і системи оплати праці водія

Лекція

Тема. Матеріальна відповідальність робітників

План:

1. Засади матеріальної відповідальності
2. Коли матеріальна відповідальність не виникає
3. Види матеріальної відповідальності
4. Порядок відшкодування шкоди

Лекція

Тема. Акти і порядок їх складання

План:

1. Комерційні акти, його призначення.
2. Порядок складання

Лекція

Тема. Претензійно-позова робота

План:

1. Загальні засади претензійно-позовної роботи
2. Досудове врегулювання спорів
3. Структура претензійно-позовної роботи
4. Позовна давність

Розділ 7. Технологія комерційної роботи в різних умовах перевезень

Лекція

Тема. Комерційна робота на транспорті при організації вантажних перевезень

План:

1. Роль транспорту в перевезенні вантажів та його види.
2. Планування перевезення товарів.
3. Організація перевезень автомобільним транспортом.
4. Організація перевезень залізничним транспортом
5. Технологія розвантажування транспортних засобів, транспортування до місць зберігання
6. Транспортно-експедиційне обслуговування підприємств торгівлі

Лекція

Тема. Комерційна робота на транспорті при організації пасажирських перевезень

План:

1. Загальні засади організації перевезень пасажирів
2. Структура автопарків та автостанцій
3. Договори на перевезення пасажирів

Лекція

Тема. Особливості комерційної роботи при міжміських, міжнародних, змішаних комбінованих перевезеннях

План:

1. Комерційна діяльність при міжміських перевезеннях вантажів
2. Особливості комерційної діяльності при міжнародних перевезеннях
3. Особливості комерційної діяльності при комбінованих перевезеннях

Розділ 8. Психологія та етика комерційної діяльності

Лекція

Тема. Ділова етика в комерційній роботі

План:

1. Морально-етичні принципи підприємництва
2. Культура підприємництва.
3. Етикет службових взаємовідносин.

Лекція

Тема. Психологія комерційної діяльності

План:

1. Невербальна комунікація
2. Поняття, суб'єкти, об'єкти та етапи конфлікту.
3. Основні типи і форми конфліктів
4. Причини виникнення конфліктів
5. Способи управління конфліктною ситуацією

Лекція

Тема. Переговори в комерційній діяльності

План:

1. Поняття про професійну психології, етики, етикеті
2. Особистісні та професійні вимоги до комерційного працівнику
3. Діловий етикет підприємця-комерсанта
4. Організація та ведення ділових переговорів. Діловий протокол
5. Ділові листи в комерційній роботі

Розділ 9. Економічна складова в комерційній роботі

Лекція

Тема. Бізнес-планування в діяльності транспортних підприємств

План:

1. Суть і значення бізнес-планування
2. Структура бізнес-плану

Лекція

Тема. Фінансування в комерційній діяльності на транспорті

План:

1. Особливості формування доходів автотранспортного підприємства
2. Ситуаційний підхід до оцінки ефективності діяльності автотранспортного підприємства
3. Оцінка фінансового стану автотранспортного підприємства

Лекція

Тема. Розвиток лізингу (фінансової оренди)

План:

1. Суть лізингу, його типи, види і форми

2. Організаційно-економічні особливості лізингу
3. Факторинг

Лекція

Тема. Інвестиції в комерційній діяльності на транспорті

План:

1. Суть та види інвестицій
2. Інвестиційна діяльність
3. Мета і методи розвитку автотранспортного підприємства
4. Значення інвестицій для розвитку автотранспортних підприємств

Лекція

Тема. Ризики в комерційній діяльності на транспорті

1. Поняття і види ризику.
2. Джерела ризику і види втрат.
3. Оцінка економічного ризику
4. Основні методи нейтралізації ризиків

Лекція

Тема. Страхування в комерційній діяльності на транспорті

План:

1. Страхування – суть, форми та види. Форс-мажорні обставини.
2. Умови страхування вантажів
3. Специфіка страхування вантажів при експортно-імпорتنих операціях
4. Актуарні розрахунки

Лекція

Тема. Основи фіскальної політики

План:

1. Поняття, функції і принципи оподаткування.
2. Податкова система: суб'єкт, об'єкт оподаткування, платник і носій податку

Лекція

Тема. Фіскальна політика в комерційній діяльності на транспорті

План:

1. Прямі та непрямі податки.
2. Податки та збори, передбачені законодавством України.

5. Теми і плани семінарських занять

Семінарське заняття №1

Розділ 1. Теоретичні основи організації комерційної роботи

Тема. Види комерційної діяльності транспортних підприємств.

План:

1. Основні поняття комерційної діяльності
2. Історія комерції в Україні
3. Предмет і методи комерційної діяльності
4. Сфери комерційної діяльності
5. Загальна модель ринку транспортних послуг
6. Сутність комерційної роботи транспортних підприємств.
7. Види комерційної діяльності транспортних підприємств

Питання для дискусії:

1. Надайте визначення транспортної послуги.
2. Що являє собою ринок? Назвіть суб'єктів ринку транспортних послуг.
3. В чому полягає емерджентна властивість ринку транспортних послуг як системи?
4. Сутність комерційної діяльності на транспорті.
5. Види комерційної діяльності транспортних підприємств.
6. Назвіть вимоги до персоналу комерційних служб.
7. Наведіть структуру комерційної служби транспортного підприємства.
8. Які види ринків виділяють?
9. Які етапи процесу покупки транспортних послуг?
10. Що таке ємність ринку?
11. Наведіть залежність попиту на послуги підприємства в цільовому сегменті ринку від його маркетингових зусиль.
12. Як визначається характер ринку?
13. Які етапи виділяють при проведенні сегментування ринку?
14. Яким чином здійснюється позиціонування послуг транспортного підприємства?
15. В чому полягає графоаналітичний метод при виборі оптимальної політики транспортної системи?
16. Чим характеризуються економічно доцільні межі діяльності фірми?
17. За яких умов можна досягти розширення зони економічної доцільності діяльності фірми, росту прибутку та обсягів послуг?

Доповіді

1. Історія комерції в Україні
2. Сфери комерційної діяльності

Семінарське заняття № 2

Розділ 1. Теоретичні основи організації комерційної роботи.

Тема. Особливості транспортних послуг

План:

1. Суть, ознаки та принципи роботи підприємства.
2. Типи транспортних підприємств та їх функції.
3. Продукція основного виробництва транспортного підприємства
4. Загальні принципи організації роботи транспортних підприємств
5. Особливості транспортної послуги

6. Класифікація послуг транспортних підприємств
7. Специфіка комерції послуг
8. Сутність і структурні елементи якості послуг.
9. Показники якості транспортних послуг.
10. Петля якості.

Питання для дискусії:

1. Охарактеризуйте особливості транспортної послуги.
2. Надайте класифікацію транспортних послуг.
3. Які показники якості транспортних послуг виділяють?
4. На яких критеріях ґрунтується споживча оцінка якості послуг?
5. Назвіть основні типи підприємств, здійснюючих транспортне обслуговування.
6. Які функції підприємств, що здійснюють транспортне обслуговування?
7. Які напрямки в сфері організації транспортних послуг виділяють?
8. Як здійснюється проектування системи якості на транспортних підприємствах?
9. Що таке петля якості транспортної послуги?
10. Як здійснюється сертифікація систем якості?
11. Надайте аналіз існуючих методик оцінки якості транспортного обслуговування.
12. Надайте класифікацію виробництв транспортних підприємств.
13. Охарактеризуйте продукцію основного виробництва транспортного підприємства.
14. Який взаємозв'язок комплексу менеджменту та комплексу маркетингу?
15. Які тенденції впливають на трансформацію задач підприємства?
16. Назвіть загальні принципи організації роботи транспортних підприємств.
17. Яка роль моделювання в комерційній діяльності транспортних підприємств?
18. Як визначається оптимальний розмір партії вантажу та періоду постачання?

Доповіді

1. Особливості функціонування сфери послуг в Україні.
2. Якість транспортних послуг.

Семінарське заняття № 3

Розділ 2. Правові аспекти організації комерційної роботи

Тема. Правове регулювання транспортних послуг

План:

1. Правові засади організації перевезень.
2. Регулювання допуску до транспортного обслуговування
3. Комерційні угоди та договори
4. Типові форми договорів
5. Договір перевезення вантажів
6. Договір транспортної експедиції
7. Договір на організацію транспортного обслуговування

8. Правовий зміст ліцензування
9. Ліцензійні умови провадження господарської діяльності
10. Обов'язки ліцензіата, який виконує роботи з надання послуг з перевезення
11. Обов'язки ліцензіата, який виконує роботи з надання послуг з внутрішніх та міжнародних перевезень пасажирів автобусами

Питання для дискусії:

1. Які законодавчі та нормативно-правові документи регулюють правовідносини на транспорті?
2. Що таке договір та яке його призначення?
3. Яким чином здійснюється регулювання допуску до транспортного обслуговування?
4. Як здійснюється сертифікація систем якості?
5. Надайте аналіз існуючих методик оцінки якості транспортного обслуговування
6. Що являє собою договір перевезення вантажів?
7. Які особливості договору транспортної експедиції?
8. Який зміст договору на організацію транспортного обслуговування?
9. За яких умов досягається оптимум корисності для відправника при дотриманні обмежень на ресурси та провізні можливості АТП?

Доповіді

1. Договір транспортної експедиції.
2. Договір на організацію транспортного обслуговування.

Семінарське заняття № 4

Розділ 3. Основи маркетингу, як складова комерційної діяльності на транспорті

Тема. Реклама в комерційній діяльності на транспорті

План:

1. Комплекс маркетингових комунікацій та його цілі.
2. Основна мета та завдання реклами.
3. Функції та особливості персонального продажу.
4. Зміст, завдання та види стимулювання збуту

Питання для обговорення:

1. Назвіть основні цілі просування транспортної послуги.
2. Які елементи містить маркетингова політика комунікацій?
3. У чому полягають основні відмінності реклами від «паблік рилейшнз»?
4. Які фактори впливають на структуру комплексу просування?
5. Назвіть переваги та недоліки окремих методів просування відносно конкретної транспортної послуги.
6. Назвіть основні методи формування бюджету рекламної кампанії транспортної послуги.

7. Визначте, які показники використовуються для вибору медіа носіїв.
8. Проведіть порівняльну характеристику сучасних каналів розповсюдження реклами.
9. Визначте сутність поняття «комунікативна ефективність реклами».

Творче завдання:

1. Розробити рекламу транспортної послуги дотримавшись всіх обов'язкових вимог до реклами.

Семінарське заняття № 5

Розділ 3. Основи маркетингу, як складова комерційної діяльності на транспорті

Тема. Маркетинг у сфері транспортних послуг.

План:

1. Життєвий цикл послуги
2. Концепції ринкової поведінки підприємства
3. Стратегії маркетингу по стадіям життєвого циклу послуги
4. Канали збуту транспортних послуг
5. Поняття комерційної інформації та джерела її отримання
6. Комерційна таємниця і її зміст
7. Забезпечення захисту комерційної таємниці
8. Роль товарних знаків в комерційній роботі

Питання дискусії

1. Які стадії містить життєвий цикл послуги?
2. Які концепції ринкової поведінки підприємства виділяють?
3. Наведіть різновиди життєвих циклів послуги.
4. Охарактеризуйте стратегії маркетингу по стадіям життєвого циклу послуги.
5. Що являють собою канали збуту транспортних послуг?
6. Назвіть відмінність між інформацією та комерційною інформацією.
7. Що може служити джерелами комерційної інформації?
8. Чому поняття комерційна таємниця притаманна тільки для ринкової економіки?
9. Які наслідки може мати розголошення комерційної таємниці?
10. Що належить до ділової інформації?
11. Що належить до технічної інформації?
12. Які джерела захисту інформації вам відомі.

Ситуаційні завдання.

Завдання 1. Розгляньте особливості основних типів торговельних угод та виконайте їх порівняльну характеристику:

- договір купівлі-продажу
- договір комісії
- договір консигнації
- агентська угода
- ліцензійна угода.

Завдання . Проаналізуйте на основі вторинних даних щодо розвитку українського ринку, на якому етапі життєвого циклу знаходяться такі товари/послуги та відповідно до стадії життєвого циклу запропонуйте маркетингову стратегію:

Послуги мобільного зв'язку

Ноутбук

Персональний комп'ютер

Білий шоколад

Автоматична пральна машина

CD-диск

Послуги Нової Пошти

Послуги Укрпошти

Послуги Укрзалізниці

Послуги КП «Київпастрас»

Семінарське заняття № 6

Розділ 3. Основи маркетингу, як складова комерційної діяльності на транспорті

Тема. Конкуренція та кооперація на транспорті

План:

1. Сутність конкуренції
2. Форми і методи конкурентної боротьби
3. Конкурентоздатність підприємства
4. Конкурентоспроможність товарів (послуг)
5. Оцінка якості послуг
6. Суть монополії.
7. Види монополії та їх характеристика
8. Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері транспорту

Питання для дискусії:

1. Назвіть та охарактеризуйте основні складові маркетингової товарної політики.
2. Чи може один і той же товар бути як споживчим, так і промисловим?
3. За якими показниками можна охарактеризувати товарний асортимент?
4. Охарактеризуйте особливості діяльності підприємства на кожному етапі життєвого циклу.
5. На якому етапі життєвого циклу товару підприємства отримують найбільший прибуток?
6. У чому відмінність торгової марки від торгового знаку?
7. Перерахуйте функції упаковки. Чи може упаковка виконувати рекламну функцію?
8. У чому полягає принцип необов'язковості використання сервісу?
9. Розкрийте сутність поняття «ціна споживання».
10. Назвіть основні методи розрахунку конкурентоспроможності товару.

Ситуаційне завдання.

Оцінювання конкурентоспроможності транспортної послуги.

Семінарське заняття №7

Розділ 4. Тарифи транспортних послуг

Тема. Собівартість та тарифи транспортних послуг

План:

1. Суть і функції ціни. Методи регулювання ціни.
2. Методи ціноутворення.
3. Класифікація цін
4. Структура транспортного тарифу
5. Тарифоутворення на залізниці
6. Тарифоутворення на автотранспорті
7. Тарифоутворення на водному транспорті
8. Тариф та особливості його формування на підприємствах МЕТ
9. Стан проблеми ціноутворення на міському електротранспорті
10. Принципи складання ціни за перевезення
11. Призначення цін відповідно до обсягів транспортних послуг
12. Коригування тарифів і цін за проїзд
13. Оптимальна середня вартість квитка

Питання для дискусії

1. Що таке ціна? Основні функції ціни?
2. Як відбувається зміна ціни при проходженні стадій життєвого циклу послуг?
3. Назвіть різновиди світових цін.
4. Що являє собою ціноутворення? Охарактеризуйте методи ціноутворення.
5. Розкрийте склад і структуру витрат транспортних організацій.
6. Що являє собою стратегія ціноутворення? Назвіть види стратегій ціноутворення.
7. Які основні сфери державного регулювання ціноутворення?
8. Що таке монополістична конкуренція?
9. Що таке повна конкуренція?
10. Коли спостерігається доцільність функціонування підприємства в умовах монополістичної конкуренції?
11. Як визначається оптимальна ціна та обсяг транспортних послуг при монополістичній конкуренції?
12. Як визначається оптимальний обсяг транспортних послуг в умовах повної конкуренції?
13. Що обумовлює падіння виробництва у випадку монополістичної конкуренції порівняно з повною конкуренцією?
14. Дайте визначення тарифу.
15. Які особливості автотранспортних тарифів?
16. Які види тарифів застосовуються при вантажних автомобільних перевезеннях?
17. Що включає єдина тарифна система?
18. Що являє собою тарифний класифікатор вантажів?

20. Які основні тарифні схеми ви знаєте?
21. Як розраховується погодинний договірний тариф?
22. Які статті витрат враховують при визначенні собівартості?
23. Що таке собівартість? Як визначається собівартість виконання додаткових послуг?
24. Що включають в себе загальновиробничі витрати? Назвіть методи розрахунку тарифів.
25. Як визначається тариф за перевезення 1 т вантажу, за 1 кілометр пробігу автомобіля, за авто-тонно-годину?
26. З якою метою застосовуються надбавки та знижки до тарифів?
27. Які види знижок та механізм їх розрахунку?
28. Назвіть елементи «тарифного стилю» автотранспортного підприємства.
29. В чому полягає концепція транспортної тарифної політики в Україні?

Семінарське заняття №8

Розділ 5. Транспортна документація

Тема. Транспортна документація

План:

1. Система транспортної документації за договором на перевезення вантажу
2. Транспортна документація на морському транспорті
3. Транспортна документація на внутрішньому водному транспорті
4. Транспортна документація на повітряному транспорті
5. Транспортна документація на залізничному транспорті
6. Транспортна документація на автомобільному транспорті
7. Підготовка вантажу до перевезення
8. Маркування вантажу
9. Ваги, їхня класифікація та способи визначення маси вантажу
10. Види відправок
11. Операції на шляху прямування вантажу

Питання для дискусії

1. Що являє собою договір на перевезення вантажу?
2. Яка транспортна документація застосовується на морському транспорті?
3. Охарактеризуйте транспортну документацію на повітряному транспорті.
4. Надайте характеристику транспортної документації на залізничному транспорті.
5. Охарактеризуйте транспортну документацію на автомобільному транспорті.
6. Яка оформляється документація при міжнародних комбінованих перевезеннях?
7. Охарактеризуйте особливості документального оформлення міжнародних перевезень вантажів.
8. Які різновиди товаросупроводжувальної документації виділяють?
9. Які операції виконуються при підготовці вантажу до перевезення?
10. Які види тари передбачені?

11. Що таке транспортне маркування, яка його мета?
12. Що містить транспортне маркування та які способи нанесення маркування передбачені?
13. З якою метою визначається маса вантажу, наведіть способи визначення маси вантажу?
14. Як класифікуються ваги?
15. Як визначається мінімально необхідна кількість вагових приборів?
16. Які характеристики визначають точність зважування?
17. Які види відправок виділяють на різних видах транспорту?
18. Які операції виконують на шляху прямування вантажу?
19. Яким чином виконується переадресування вантажів при залізничних та автомобільних перевезеннях?

Семінарське заняття №9

Розділ 6. Загальні положення про організацію праці робітників транспорту.

Відповідальність при перевезеннях

Тема. Організація праці робітників транспорту

1. Загальні положення організації праці водія
2. Робочий час
3. Період керування і перерви
4. Час відпочинку
5. Режим роботи та відпочинку водія за тахографом
6. Облік робочого часу водія
7. Форми і системи оплати праці водія
8. Засади матеріальної відповідальності
9. Коли матеріальна відповідальність не виникає
10. Види матеріальної відповідальності
11. Порядок відшкодування шкоди

Питання для дискусії

1. Дати визначення виробничим кадрам.
2. Перелічити та охарактеризувати категорії персоналу АТП.
3. Що включає кадрова політика підприємств?
4. Як визначається чисельність водіїв?
5. Як визначається чисельність ремонтних робітників?
6. Як визначається чисельність керівників, спеціалістів та службовців?
7. Що називається продуктивністю праці?
8. Як визначається продуктивність праці на підприємстві?
9. Перелічити шляхи зростання продуктивності праці на автомобільному транспорті.
10. Які є форми оплати праці?
11. Які є системи почасової оплати праці?
12. Які є системи відрядної оплати праці?
13. Що розуміють під нормою часу?
14. Що розуміють під нормою виробітку?

15. Дайте визначення заробітної плати.
16. Яка структура заробітної плати?
17. Які є види внесків підприємств на соціальні заходи?

Семінарське заняття №10

Розділ 6. Загальні положення про організацію праці робітників транспорту. Відповідальність при перевезеннях

Тема. Контроль на автотранспорті

План:

1. Комерційні акти, його призначення.
2. Порядок складання
3. Загальні засади претензійно-позовної роботи
4. Досудове врегулювання спорів
5. Структура претензійно-позовної роботи
6. Позовна давність

Питання для дискусії

1. Що таке комерційна справність рухомого складу?
2. Якими способами визначається маса вантажу?
3. В яких випадках АТП вправі відмовити в прийманні вантажу?
4. Наведіть порядок здачі вантажу одержувачу?
5. Коли вантажоодержувач має право відмовитись від приймання вантажу?
6. Особливості визначення терміну доставки вантажу.
7. Що відноситься до несхоронних перевезень?
8. Яку відповідальність несе АТП за втрату або пошкодження вантажу?
9. Особливості організації роботи водіїв в міжміському сполученні?

Ситуаційне завдання.

Державна фіскальна служба м. Києва звернулась до ВАТ "Радіозавод Маяк" з попередженням про притягнення до відповідальності ВАТ у зв'язку з порушенням вимог чинного законодавства. На думку податківців, порушення законодавства проявляється у неодержанні ліцензії на послуги із перевезення працівників цього підприємства з роботи додому.

Завдання:

1. Чи потрібний спеціальний дозвіл (ліцензія) на здійснення подібних автотранспортних перевезень?
2. Чи вважається така діяльність підприємництвом?
3. Чи мав право податковий орган взагалі здійснювати перевірку наявності ліцензій?

Семінарське заняття №11

Розділ 7. Технологія комерційної роботи в різних умовах перевезень

Тема. Комерційна робота в різних умовах перевезень

План:

1. Роль транспорту в перевезенні вантажів та його види.
2. Планування перевезення товарів.

3. Організація перевезень автомобільним транспортом.
4. Організація перевезень залізничним транспортом
5. Технологія розвантажування транспортних засобів, транспортування до місць зберігання
6. Транспортно-експедиційне обслуговування підприємств торгівлі
7. Комерційна діяльність при міжміських перевезеннях вантажів
8. Особливості комерційної діяльності при міжнародних перевезеннях
9. Особливості комерційної діяльності при комбінованих перевезеннях

Питання для дискусії:

1. Особливості комерційної діяльності при міжміських перевезеннях.
2. Охарактеризуйте основні товарно-транспортні документи при автомобільних перевезеннях.
3. Що являє собою подорожній лист? Які види подорожніх листів застосовують в Україні?
4. Для чого призначена товарно-транспортна накладна? Які є види товарно-транспортних накладних?
5. Наведіть схеми руху товарно-транспортних накладних залежно від схеми організації перевезень
6. Що являє собою міжнародне перевезення? Наведіть класифікацію міжнародних перевезень.
7. Що таке міжнародні транспортні коридори?
8. В чому комерційні особливості міжнародних перевезень?
9. Які органи контролю здійснюють перевірку на пункті пропуску через державний кордон?
10. Сутність технології доставки вантажів автомобільним транспортом у міжнародному сполученні.
11. Які операції здійснюються під час митного контролю?
12. Назвати недоліки технології доставки вантажів автомобільним транспортом у міжнародному сполученні.
13. Наведіть схему документообігу при інтермодальних перевезеннях.
14. Навести перелік основної товаросупроводжувальної документації при міжнародних перевезеннях.
15. Надати характеристику комерційного акта.
16. Навести структурно-логістичну схему доставки вантажу автомобілями за прямим варіантом міжнародного сполучення.
17. Які критерії вибору раціональної схеми доставки

Семінарське заняття №12

Розділ 8. Психологія та етика комерційної діяльності

Тема. Невербальна комунікація

1. Морально-етичні принципи підприємництва
2. Культура підприємництва.
3. Етикет службових взаємовідносин
4. Невербальна комунікація
5. Поняття, суб'єкти, об'єкти та етапи конфлікту.

6. Основні типи і форми конфліктів
7. Причини виникнення конфліктів
8. Способи управління конфліктною ситуацією

Питання для дискусії:

1. Перелічіть основні принципи виявлення впливу на людину в процесі спілкування
2. Коротко охарактеризуйте принцип соціального доказу. Яка сфера застосування даного методу маніпуляцій, методи нейтралізації даної форми впливу?
3. Що таке пряме і побічне спілкування
4. Охарактеризуйте вербальне і невербальне спілкування. Яку інформацію людина може передавати за допомогою невербального спілкування?
5. Приведіть приклади контактного і дистантного спілкування.
6. У яких ситуаціях застосовується дистантне спілкування, а в яких ситуаціях воно неефективне?
7. Приведіть приклади опосередкованого спілкування.
8. У чому його недоліки, у чому переваги, у яких ситуаціях воно найменш ефективно

Ситуаційні завдання:

Ситуація 1.

У практиці менеджменту відомі два головні способи керівництва людьми: через пряме використання влади або через відмову від неї.

Запитання:

1. Який спосіб управління співробітниками фірми Ви вважаєте доцільним: наказувати або радитися з підлеглими як ефективніше вирішити ту або іншу проблему? Поясніть свій вибір.
2. У чому Ви бачите переваги ліберального управління у порівнянні з директивним?

Ситуація 2

Ваша фірма благополучно минула всі економічні кризи і її фінансове положення відмінне. Але Ви помітили, що колишні ентузіазм і завзяття підлеглих згасли, а попереду - Міжнародна виставка і Вам як ніколи потрібна згуртована професійна команда. Якими способами Ви піднімете дух команди? Обґрунтуйте відповідь.

Ситуація 3

У вашій організації з'явилася нова вакансія. Вона здається Вам дуже принадної, хоча у Вас немає досвіду в такому роду діяльності. Оскільки Ви добре себе зарекомендували, друзі переконують Вас зважитися на це. Вам здається, що здібності дозволяють Вам посісти цю посаду, навіть з недостатнім досвідом. Як Ви вчините. Обґрунтуйте свою відповідь.

Ситуація 4.

Науковий співробітник Лідія Володимирівна посварився з директором. Багато що при цьому було незрозуміло: раніше Лідія Володимирівна завжди була

дисциплінованою, ніколи ні з ким не сварилася. А тут раптом стала агресивною, накричала на директора, заявивши при цьому, що "ніколи не зможе його поважати".

Здавалося б, на обличчя конфлікт співробітника з директором. Але незадовго до цього директор прагнув переконати співробітницю, ніби її рацпропозиція "недоцільна і нікому не потрібно". Співробітниця рацпропозицію забрала, а директор використав її ідею і подав як свою. Пропозиція була прийнята і впроваджена і, про це нікому не розповів, але деякі співробітники, присутні при розмові, знали суть конфлікту і не зробили з цього таємниці. Більш того, вони підтримали Лідію Володимирівну і висловили явну недовіру до дій директора. У пориві гніву Лідія Володимирівна сказала, що їй не стільки шкода рацпропозиції, скільки директора, який зміг піти на обман.

Викладіть ваше бачення проблеми і можливі шляхи її розв'язання.

Ситуація 5

Жінка-керівник давно планувала в суботу поїхати разом із чоловіком і дітьми відпочити за місто, до того ж велика увага до роботи стала погано позначатися на сімейних відносинах. У п'ятницю ввечері в її безпосереднього начальника виникли проблеми щодо виконання термінового завдання, і він наполіг, щоб вона взялася вирішувати ці проблеми у вихідні дні і навіть вийшла на роботу в суботу. Інакше під загрозою зриву опинився б украй вигідний для фірми контракт, за виконання якого відповідає підрозділ саме цієї жінки.

Який спосіб вирішення конфлікту Ви прокоментували б жінці-керівнику?

Семінарське заняття №13

Розділ 8. Психологія та етика комерційної діяльності

Тема. Психологія та етика комерційної діяльності

План:

1. Поняття про професійну психологію, етики, етикеті
2. Особистісні та професійні вимоги до комерційного працівнику
3. Діловий етикет підприємця-комерсанта
4. Організація та ведення ділових переговорів. Діловий протокол
5. Ділові листи в комерційній роботі

Питання для обговорення:

1. Ділове спілкування як засіб підвищення ефективності бізнесу, поліпшення взаємовідносин в організації і взаємодії з діловими партнерами.
2. Приведіть основні форми ділового спілкування.
3. Роль ділового спілкування в сучасному бізнесі
4. Приведіть основні сфери використання ділового стилю спілкування
5. Дайте характеристику побутового і ділового спілкування. Які характерні риси, властиві діловому спілкуванню, зазвичай не використовуються в побутовому спілкуванні
6. Дайте визначення ділових переговорів
7. Приведіть поняття ділової наради
8. Що таке прес-конференція і брифінг, у чому їх спільні і відмінні риси

Ситуаційне завдання.

Описати проведення наради та ділових переговорів.

Семінарське заняття №14

Розділ 9. Економічна складова в комерційній роботі

Тема. Реальна ефективність інвестицій

План:

1. Суть та види інвестицій
2. Інвестиційна діяльність
3. Мета і методи розвитку автотранспортного підприємства
4. Значення інвестицій для розвитку автотранспортних підприємств
5. Суть лізингу, його типи, види і форми
6. Організаційно-економічні особливості лізингу
7. Факторинг

Питання для обговорення:

- 1.Що розуміють під інвестиційною діяльністю?
- 2.Назвіть об'єкти інвестиційної діяльності.
- 3.Назвіть суб'єкти інвестиційної діяльності.
- 4.Що розуміють під інноваціями?
- 5.Як класифікуються інновації?
- 6.В якому вигляді може функціонувати інноваційне підприємство?
7. Що розуміють під інноваційними процесами?
8. Як визначається економічна ефективність виробничих інвестицій ?
9. Які є показники абсолютної економічної ефективності капіталовкладень?
- 10.Які є показники відносної економічної ефективності капіталовкладень?
- 11.Як визначається внутрішньогосподарський економічний ефект від нововведень?
14. Що розуміють під інвестиційною діяльністю АТП?
15. Що виступає в якості джерел фінансування при інвестиціях?
16. В чому інвестиційна привабливість АТП?
17. Які існують методи прийняття управлінських рішень з інвестиційного проектування?

Ситуаційні задачі

Задача 1. Визначити термін окупності та коефіцієнт прибутковості капітальних вкладень в сумі 500 тис. грн. при очікуваному щорічному прибутку в 100 тис. грн.

Задача 2. Підприємство придбало новий токарний станок вартістю 50 тис. грн., який буде випускати щороку 60 тис. виробів із собівартістю 2 грн. Ціна одного виробу 2,5 грн. Нормативний строк служби станка 5 років. Обчислити економічний ефект від використання у виробництві нового обладнання.

Семінарське заняття №15

Розділ 9. Економічна складова в комерційній роботі

Тема. Актуарні розрахунки

План:

1. Поняття і види ризику.
2. Джерела ризику і види втрат.
3. Оцінка економічного ризику
4. Основні методи нейтралізації ризиків
5. Страхування – суть, форми та види. Форс-мажорні обставини.
6. Умови страхування вантажів
7. Специфіка страхування вантажів при експортно-імпортних операціях
8. Актуарні розрахунки

Ситуаційні завдання

Задача 1. Підприємство застрахувало майно на суму 100 000 грн. Страховий тариф 1,1%. Після настання страхового випадку страхова компанія визначила розмір збитків в частці 10%. *Визначити страховий платіж і страхове відшкодування.*

Задача 2. Власник житлового будинку застрахував його від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ на суму 4 тис. грн. Первісна вартість будівлі становить 7 тис. грн., сума зносу 2 тис. грн., витрати з рятування будівлі в результаті пожежі становили 1 тис. грн.

В и з н а ч и т и: 1) розмір суми збитку в результаті пошкодження будівлі пожежею; 2) розмір страхового відшкодування.

Задача 3. Громадянин Петренко С.В. уклав накопичувальний договір добровільного страхування життя "Родина" з щоквартальною сплатою страхових внесків. Страхова сума за договором становить 9 тис. грн., страховий тариф-нетто – 24,9 грн. на 1000 грн. страхової суми, а питома вага навантаження в структурі бруто-ставки – 19%

В и з н а ч и т и: 1) страховий тариф-брутто на одну тисячу гривень страхової суми і на усю суму; 2) розмір страхової суми, котру отримає; - застрахований при закінченні дії договору;

- отримувач страхової суми у випадку його смерті до закінчення дії договору.

Задача 4. Власник будинку, розміщеного в сільській місцевості, застрахував його від вогневих ризиків і ризиків стихійних явищ на страхову суму 89 тис.грн. Страховий тариф становить 0,4%, франшиза - 19%. Злива пошкодила будинок і нанесла збитки на суму 9 тис.грн.

В и з н а ч и т и: 1) величину страхового платежу; 2) розмір страхового відшкодування з врахуванням умовної і безумовної франшизи.

Задача 5. Водій автобуса застрахований згідно Положення про обов'язкове особисте страхування від нещасних випадків на транспорті. Страхова сума встановлена згідно Положення, а страховий тариф становить 0,9 і відсотка. В жовтні 2000 року трапився ДТП, внаслідок котрого водій отримав травму і втратив працездатність на 89 днів.

В и з н а ч и т и: 1) страховий платіж за страхування водія; 2) величину страхової виплати, котру водій отримає за період лікування травми; 3) величину страхової виплати, котру водій отримав би у випадку встановлення інвалідності першої, другої і третьої групи;

4) величину страхової виплати, котру родина водія отримала б у випадку його смерті внаслідок ДТП.

Задача 6. На момент укладання договору страхування транспортного засобу від збитку при ДТП знос об'єкту страхування складав 20%, а первісна вартість цього засобу 35 тис.грн., на момент настання страхового випадку знос складав 25%, а збитки склали 10%. Розрахувати суму страхового відшкодування, якщо безумовна франшиза становить 2%.

Семінарське заняття №16

Розділ 9. Економічна складова в комерційній роботі

Тема. Економічна складова в комерційній роботі

План:

1. Особливості формування доходів автотранспортного підприємства
2. Ситуаційний підхід до оцінки ефективності діяльності автотранспортного підприємства
3. Оцінка фінансового стану автотранспортного підприємства
4. Суть і значення бізнес-планування
5. Структура бізнес-плану
6. Поняття, функції і принципи оподаткування.
7. Податкова система: суб'єкт, об'єкт оподаткування, платник і носій податку
8. Прямі та непрямі податки.
9. Податки та збори, передбачені законодавством України

Питання для обговорення:

1. Що таке собівартість автотранспортної послуги?
2. Які групи чинників мають найбільший вплив на собівартість?
3. Що слід враховувати при визначенні шляхів зниження собівартості транспортних послуг?
4. Що таке дохід АТП та від чого він залежить?
5. Надайте характеристику основних груп доходів.
6. Охарактеризуйте методи оцінки ефективності діяльності АТП.
7. Що входить до складу доходів від звичайних видів діяльності АТП?
8. Дайте визначення термінів «платоспроможність», «фінансова стійкість» підприємства.
9. Які показники характеризують фінансовий стан вантажного автотранспортного підприємства?
10. Що характеризує балансовий прибуток АТП?
11. Що таке реструктуризація та які її основні етапи?
12. Як здійснюється обґрунтування і вибір стратегії розвитку АТП?
13. Як визначити пріоритет задач реструктуризації і черговість їх вирішення?
14. Що розуміють під інвестиційною діяльністю АТП?
15. Що виступає в якості джерел фінансування при інвестиціях?
16. В чому інвестиційна привабливість АТП?
17. Які існують методи прийняття управлінських рішень з інвестиційного проектування?

6. Теми і завдання/питання для самостійної роботи студентів.

Тема. Особливості функціонування транспортних підприємств. (2 години)

План:

1. Транспортні послуги, їх класифікація.
2. Класифікація підприємств.
3. Організаційно-правові форми господарювання юридичних осіб.
4. Порядок утворення та ліквідації підприємства.

Література: [Л-4, с.11]

Форма контролю: опитування, перевірка конспекту.

Тема. Нормативно-правова база комерційної діяльності на транспорті (2 години)

План:

1. Сертифікація систем якості на відповідність стандарту ISO 9000.
2. Аналіз методик оцінки якості обслуговування транспортного підприємства
3. Ринкові стандарти якості.

Література: [Л-4, с.26]

Форма контролю: опитування, перевірка конспекту

Тема. Види договорів між транспортними підприємствами і споживачами транспортних послуг (2 години)

План:

1. Договір на організацію транспортного обслуговування.
2. Вибір оптимальної політики транспортної системи по обслуговуванню виробників продукції при обмеженні по провізним можливостям АТП та бюджету виробництва

Література: [Л-4, с.61]

Форма контролю: опитування, перевірка конспекту

Тема. Документальне оформлення доставки вантажів (2 години)

План:

1. Особливості та основні етапи розробки транспортно-технологічних схем
2. Методика вибору виду транспорту в умовах конкуренції
3. Методика вибору перевізника
4. Визначення доцільності заміни одного виду перевезень іншим

Література: [Л-4, с.81]

Форма контролю: опитування, перевірка конспекту.

Тема. Комерційна робота при прийомі, здачі та на шляху прямування вантажу. (2 години)

План:

1. Визначення доцільності поєднання двох видів транспорту для перевезення вантажів

2. Вибір стратегії поведінки транспортного підприємства з обслуговування замовника на перевезення вантажів
3. Вибір оптимальних стратегій поведінки виробника транспортної продукції та її споживачів в умовах конкуренції і ризиків
Література: [Л-4, с.105]
Форма контролю: опитування, перевірка конспекту.

Тема. Вивчення потреби та прогнозування попиту (2 години)

План:

1. Прогнозування потреб та попиту.
2. Взаємодія суб'єктів ринку транспортних послуг.
3. Дослідження і аналіз ринку потенційних транспортних послуг технологічним методом
Література: [Л-4, с.86]
Форма контролю: опитування, перевірка конспекту.

Тема. Стратегії маркетингу транспортних послуг (2 години)

План:

1. Фактори маркетингового середовища
2. Дослідницько-аналітична функція маркетингу на автомобільному транспорті
Література: [Л-4, с.61]
Форма контролю: опитування, перевірка конспекту.

Тема. Ціноутворення в системі транспортних послуг.(2 години)

План:

1. Методи ціноутворення
2. Цінова політика та стратегії ціноутворення
3. Визначення ціни транспортної послуги та обсягу транспортних послуг при монополістичній та повній конкуренції
Література: [Л-4, с.19]
Форма контролю: опитування, перевірка конспекту

Тема. Контроль на автотранспорті. (2 години)

План:

1. Особливості визначення терміну доставки вантажу
2. Схоронність вантажів та відповідальність за перевезення
3. Організація роботи водіїв
Література: [Л-4, с.137]
Форма контролю: опитування, перевірка конспекту.

Тема. Комерційна робота на транспорті при організації вантажних перевезень. (2 години)

План:

1. Вибір оптимальних стратегій поведінки виробника транспортної продукції та її споживачів в умовах конкуренції і ризиків

2. Методика підвищення ефективності організації перевезень у виробничо-транспортному комплексі
3. Аналіз рівня конкурентоспроможності транспортного підприємства за допомогою комплексної оцінки якості обслуговування
Література: [Л-4, с.110]
Форма контролю: опитування, перевірка конспекту.

Тема. Переговори в комерційній діяльності. (2 години)

План:

1. Види переговорів.
2. Підготовка до переговорів
3. Стадії проведення переговорів
4. Організація переговорів.
Література: [Л-4, с.125]
Форма контролю: опитування, перевірка конспекту.

Тема. Фінансування в комерційній діяльності на транспорті (2 години)

План:

1. Собівартість автотранспортних послуг
2. Ситуаційний підхід до оцінки ефективності діяльності автотранспортного підприємства
3. Оцінка фінансового стану автотранспортного підприємства
Література: [Л-4, с.276]
Форма контролю: опитування, перевірка конспекту.

Тема. Фіскальна політика в комерційній діяльності на транспорті (2 години)

План:

1. Первинний облік податку на додану вартість (ПДВ).
2. Види операцій платників податків, які підлягають оподаткуванню
Література: [Л-1, с.219]
Форма контролю: опитування, перевірка конспекту.

7. Методи активізації навчального процесу

Класичні лекції, лекції проблемного характеру, семінарські заняття, семінари-дискусії; повідомлення за темою (усна доповідь); розв'язування ситуаційних завдань; виконання студентами самостійних завдань.

8. Система поточного та підсумкового контролю знань.

Поточний контроль: індивідуальне опитування, самостійна робота, презентація (представлення виконаного завдання); тестування, розв'язування ситуаційних задач; підготовка доповіді; захист виконаних завдань та ін.

Підсумковий контроль: залік, екзамен.

Питання до заліку

1. Основні поняття комерційної діяльності
2. Історія комерції в Україні
3. Предмет і методи комерційної діяльності
4. Сфери комерційної діяльності
5. Загальна модель ринку транспортних послуг
6. Сутність комерційної роботи транспортних підприємств.
7. Види комерційної діяльності транспортних підприємств
8. Суть, ознаки та принципи роботи підприємства.
9. Типи транспортних підприємств та їх функції.
- 10.Продукція основного виробництва транспортного підприємства
- 11.Загальні принципи організації роботи транспортних підприємств
- 12.Особливості транспортної послуги
- 13.Класифікація послуг транспортних підприємств
- 14.Специфіка комерції послуг
- 15.Сутність і структурні елементи якості послуг.
- 16.Показники якості транспортних послуг.
- 17.Петля якості
- 18.Правові засади організації перевезень.
- 19.Регулювання допуску до транспортного обслуговування
- 20.Комерційні угоди та договори
- 21.Типові форми договорів
- 22.Договір перевезення вантажів
- 23.Договір транспортної експедиції
- 24.Договір на організацію транспортного обслуговування
- 25.Правовий зміст ліцензування
- 26.Ліцензійні умови провадження господарської діяльності
- 27.Обов'язки ліцензіата, який виконує роботи з надання послуг з перевезення
- 28.Обов'язки ліцензіата, який виконує роботи з надання послуг з внутрішніх та міжнародних перевезень пасажирів автобусами
- 29.Комплекс маркетингових комунікацій та його цілі.
- 30.Основна мета та завдання реклами.
- 31.Функції та особливості персонального продажу.
- 32.Зміст, завдання та види стимулювання збуту
- 33.Життєвий цикл послуги
- 34.Концепції ринкової поведінки підприємства
- 35.Стратегії маркетингу по стадіям життєвого циклу послуги
- 36.Канали збуту транспортних послуг
- 37.Поняття комерційної інформації та джерела її отримання
- 38.Комерційна таємниця і її зміст
- 39.Забезпечення захисту комерційної таємниці
- 40.Роль товарних знаків в комерційній роботі
- 41.Сутність конкуренції
- 42.Форми і методи конкурентної боротьби
- 43.Конкурентоздатність підприємства

44. Конкурентоспроможність товарів (послуг)
45. Оцінка якості послуг
46. Суть монополії. Види монополії та їх характеристика
47. Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері транспорту
48. Суть і функції ціни. Класифікація цін
49. Методи регулювання ціни. Методи ціноутворення.
50. Структура транспортного тарифу
51. Тарифоутворення на залізниці
52. Тарифоутворення на автотранспорті
53. Тарифоутворення на водному транспорті
54. Тариф та особливості його формування на підприємствах МЕТ
55. Стан проблеми ціноутворення на міському електротранспорті
56. Принципи складання ціни за перевезення
57. Призначення цін відповідно до обсягів транспортних послуг
58. Коригування тарифів і цін за проїзд
59. Оптимальна середня вартість квитка

Питання до екзамену

1. Система транспортної документації за договором на перевезення вантажу
2. Транспортна документація на морському транспорті
3. Транспортна документація на внутрішньому водному транспорті
4. Транспортна документація на повітряному транспорті
5. Транспортна документація на залізничному транспорті
6. Транспортна документація на автомобільному транспорті
7. Підготовка вантажу до перевезення
8. Маркування вантажу
9. Ваги, їхня класифікація та способи визначення маси вантажу
10. Види відправок
11. Операції на шляху прямування вантажу
12. Загальні положення організації праці водія
13. Робочий час і час відпочинку
14. Період керування і перерви
15. Режим роботи та відпочинку водія за тахографом
16. Облік робочого часу водія
17. Форми і системи оплати праці водія
18. Засади матеріальної відповідальності
19. Коли матеріальна відповідальність не виникає
20. Види матеріальної відповідальності
21. Порядок відшкодування шкоди
22. Комерційні акти, його призначення.
23. Порядок складання
24. Загальні засади претензійно-позовної роботи
25. Досудове врегулювання спорів
26. Структура претензійно-позовної роботи

- 27.Позовна давність
- 28.Роль транспорту в перевезенні вантажів та його види.
- 29.Планування перевезення товарів.
- 30.Організація перевезень автомобільним транспортом.
- 31.Організація перевезень залізничним транспортом
- 32.Технологія розвантаження транспортних засобів, транспортування до місць зберігання
- 33.Транспортно-експедиційне обслуговування підприємств торгівлі
- 34.Комерційна діяльність при міжміських перевезеннях вантажів
- 35.Особливості комерційної діяльності при міжнародних перевезеннях
- 36.Особливості комерційної діяльності при комбінованих перевезеннях
- 37.Морально-етичні принципи підприємництва
- 38.Культура підприємництва.
- 39.Етикет службових взаємовідносин
- 40.Невербальна комунікація
- 41.Поняття, суб'єкти, об'єкти та етапи конфлікту.
- 42.Основні типи і форми конфліктів
- 43.Причини виникнення конфліктів
- 44.Способи управління конфліктною ситуацією
- 45.Поняття про професійну психологію, етики, етикеті
- 46.Особистісні та професійні вимоги до комерційного працівника
- 47.Діловий етикет підприємця-комерсанта
- 48.Організація та ведення ділових переговорів. Діловий протокол
- 49.Ділові листи в комерційній роботі
- 50.Суть та види інвестицій
- 51.Інвестиційна діяльність
- 52.Мета і методи розвитку автотранспортного підприємства
- 53.Значення інвестицій для розвитку автотранспортних підприємств
- 54.Суть лізингу, його типи, види і форми
- 55.Організаційно-економічні особливості лізингу
- 56.Факторинг
- 57.Поняття і види ризику.
- 58.Джерела ризику і види втрат.
- 59.Оцінка економічного ризику
- 60.Основні методи нейтралізації ризиків
- 61.Страховання – суть, форми та види. Форс-мажорні обставини.
- 62.Умови страхування вантажів
- 63.Специфіка страхування вантажів при експортно-імпортних операціях
- 64.Особливості формування доходів автотранспортного підприємства
- 65.Оцінка фінансового стану автотранспортного підприємства
- 66.Суть і значення бізнес-планування
- 67.Структура бізнес-плану
- 68.Поняття, функції і принципи оподаткування.
- 69.Податкова система: суб'єкт, об'єкт оподаткування, платник і носій податку
- 70.Прямі та непрямі податки.

9. Критерії оцінювання результатів навчання студентів

Оцінювання знань за 4-ох бальною системою:

Оцінка "5" (відмінно, високий рівень) ставиться тоді, коли студент використовує сучасні інформаційні і комунікаційні технології для вирішення професійних задач; абсолютно чітко і вичерпно характеризує: зміст комерційної роботи на транспорті, організаційно-правове забезпечення транспортної діяльності, маркетингову діяльність на транспорті, систему договірних відносин на транспорті, технологію комерційної роботи на транспорті при організації вантажних та пасажирських перевезень, порядок ціноутворення, собівартість і тарифне регулювання транспортних послуг, аналіз результатів комерційної діяльності та методи розвитку транспортного підприємства. При виконанні практичного завдання студент застосовує системні знання навчального матеріалу, передбачені навчальною програмою. Демонструє вміння розв'язувати типові спеціалізовані задачі в професійній діяльності та навички з організації та технології пасажирських та вантажних перевезень.

Визначає цільові сегменти ринку у відповідності до сфери діяльності автотранспортного підприємства, розраховує тарифи транспортних послуг та визначає тарифну політику транспортного підприємства, обґрунтовує прибутковість транспортного процесу, аналізує результати виробничої діяльності транспортного підприємства.

Оцінка «4» (добре, достатній рівень) ставиться тоді, коли студент знає про сучасні інформаційні і комунікаційні технології для вирішення професійних задач, але не завжди використовує; дає чіткі і не досить вичерпно характеризує: зміст комерційної роботи на транспорті, організаційно-правове забезпечення транспортної діяльності, маркетингову діяльність на транспорті, систему договірних відносин на транспорті, технологію комерційної роботи на транспорті при організації вантажних та пасажирських перевезень, порядок ціноутворення, собівартість і тарифне регулювання транспортних послуг, аналіз результатів комерційної діяльності та методи розвитку транспортного підприємства.

Практичне завдання виконано взагалі правильно, але мають місце окремі неточності, а саме визначає 2 із 8 цільових сегментів ринку у відповідності до сфери діяльності автотранспортного підприємства, допускає помилки у розрахунках тарифів транспортних послуг, в оформленні супроводжувальних документів, в оформленні .

Оцінка «3» (задовільно, середній рівень) ставиться тоді, коли студент не повністю, з суттєвими помилками характеризує тільки: основні поняття комерційної роботи на транспорті, не в повній мірі характеризує систему договірних відносин на транспорті, технологію комерційної роботи на транспорті при організації вантажних та пасажирських перевезень, порядок ціноутворення, собівартість і тарифне регулювання транспортних послуг, не здійснює аналіз результатів комерційної діяльності.

При виконанні практичного завдання студент припускається значної кількості помилок та зустрічається зі значними труднощами при розв'язуванні типових спеціалізованих задач в професійній діяльності та організації пасажирських та вантажних перевезень, допускає грубі помилки у розрахунках тарифів транспортних послуг.

Оцінка «2» (незадовільно, початковий рівень) ставиться тоді, коли студент взагалі не орієнтується в теоретичних питаннях, які розкривають базові поняття комерційної роботи на транспорті, організаційно-правове забезпечення транспортної діяльності, маркетингову діяльність на транспорті, не знає систему договірних відносин на транспорті, не знає технологію комерційної роботи на транспорті при організації вантажних та пасажирських перевезень, частково знає порядок ціноутворення, собівартість і тарифне регулювання транспортних послуг, не здійснює аналіз результатів комерційної діяльності транспортного підприємства. Має поверхневе уявлення про комерційну діяльність на транспорті. Студент не може виконати практичні завдання, виявляє здатність до викладення думки на елементарному рівні.

10. Література

Основна

1. Дмитрієв І.А. Транспортне підприємництво: навч. посіб. Харків: ФОП Бровін О.В., 2018. 308 с.
2. Маруніч В.С., Шморгун Л.Г. та ін. Організація та управління пасажирськими перевезеннями: підручник/ за ред. доц. В.С. Маруніч, проф. Л.Г. Шморгуна Київ: Міленіум, 2017. – 528 с.
3. Левченко Я.С. Транспортне підприємництво. Харків: ХНАДУ, 2017. 108 с.
4. Нагорний Є.В. Комерційна робота на транспорті: підручник / Є.В. Нагорний, Н.Ю. Шраменко, Г.І. Нестеренко. Харків: ХНАДУ, 2012. 268 с.

Додаткова

5. Волобуєва Т. В. Комерційна робота на транспорті: методичні вказівки до виконання контрольної роботи для студентів, що навчаються за освітньо – професійною програмою «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)» підготовки бакалаврів із галузі знань 27 – «Транспорт» за спеціальністю 275 – «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)» / Т. В. Волобуєва, К. Ю. Соколюк; Одеська державна академія будівництва та архітектури. Одеса: ОДАБА, 2021. 25 с.
6. Жарська І.О. Практикум з маркетингу: теоретичні основи, тести, завдання, кейсові справи: навч. посіб. Одеса: Атлант ВОІ СОІУ, 2016. 284 с.
7. Селєзньов В.В. Основи ринкової економіки. В.В. Селєзньов. – Київ: А.С.К., 2016. – 688 с.

Інформаційні ресурси

8. Базилюк А. В. Бухгалтерський і податковий облік автотранспорту та

- перевезень / А. В. Базилюк, О. Ш. Малишкін. Київ: Центр учбової літератури. 2011. URL: https://pidruchniki.com/14170120/buhgalterskiy_oblik_ta_audit/organizatsiya_pa_sazhirskih_avtoperevezen.
9. Дмитрієв І.А. Транспортне підприємництво: навч. посіб. Харків: ФОП Бровін О.В., 2018. 308 с. URL: [Трансп_підпр.pdf \(khadi.kharkov.ua\)](#)
10. Петрінко В.С. Конфліктологія: курс лекцій, енциклопедія, програма, таблиці. Навчальний посібник. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2020. 360 с. URL: [31879 \(uzhnu.edu.ua\)](#)
11. Автомобільний транспорт та інфраструктура: IV Міжнародна науково-практична конференція, м. Київ, Україна, 21–23 квітня 2021 року: тези конференції. Київ. 2021. 231 с. URL: [НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ \(nubip.edu.ua\)](#)

Додатки

Орієнтовна тематика для доповіді:

1. Історія комерції в Україні
2. Сфери комерційної діяльності
3. Особливості функціонування сфери послуг в Україні.
4. Якість транспортних послуг.
5. Договір транспортної експедиції.
6. Договір на організацію транспортного обслуговування.

Приклад різнорівневого завдання

Початковий рівень – по 0,5 бала

1. Ціна транспортної послуги формується на основі :
 - а) попиту і пропозиції
 - б) попиту і споживачів
 - в) пропозиції
 - г) попиту
2. Реклама – це
 - а) просування ідей, товару або послуги, яку замовляє і фінансує замовник
 - б) емоційна забарвлена інформація, що представлена потенційним покупцям
 - в) захід, діяльність або вигода, яку одна з сторін може запропонувати іншій
 - г) процес, пов'язаний із зміною вартості, тобто купівлею і продажем товарів
3. Послуга - це
 - а) об'єкти купівлі-продажу у вигляді дій, вигода або задоволень
 - б) одержання необхідної суми прибутку після сплати податків
 - в) доходи, які будуть дорівнювати поточним витратам
 - г) оцінка ефективності використання ресурсного потенціалу підприємства
4. Поняття «комерційна операція»...
 - а) сукупність прийомів і способів, спрямованих на забезпечення функціонування різних стадій системи товарно-грошового обміну;
 - б) спосіб реалізації комерційних відносин, які в умовах ринково зорієнтованої економіки стають домінуючими
 - в) сукупність складових комерційної діяльності
 - г) сукупність товарів та послуг в комерційній діяльності

Середній рівень – 1 бал.

1. Укажіть відповідність між етапом життєвого циклу послуги та його змістом:

1. Розробка товару	А) Це самий тривалий етап життєвого циклу послуги. Більшість послуг на ринку знаходяться саме на цьому етапі. Він характеризується уповільненням росту обсягів збуту і їхньою стабілізацією внаслідок того, що товар уже сприймається більшістю потенційних покупців, тобто ринок є насиченим.
--------------------	--

2. Впровадження на ринок	Б) Цей етап передує власне життєвому циклу послуги і не входить до нього. Саме тому йому надано номер 0. Але цьому етапу відводиться дуже важлива роль, оскільки від якості його виконання у вирішальному ступені залежить отримає успіх чи невдачу послуги на ринку
3. Зростання обсягів збуту.	В) Цей етап, як і життєвий цикл послуги, розпочинається з виведення послуги на ринок. Обсяги збуту зростають повільно, що пояснюється складнощами формування системи збуту, певним консерватизмом споживачів, сповільненою їх реакцією на заходи з стимулювання збуту, повільним розгортанням нового виробництва тощо.
4. Зрілість.	Г) Характеризується швидким зростанням обсягів реалізації і прибутку, яка може сягати максимуму. Цим привертається увага конкурентів, їх кількість і рівень конкуренції починає швидко зростає. На ринку з'являються послуги аналоги. Витрати на маркетинг з метою протидії конкурентам зростають, але вони припадають на більший обсяг продажу і питомі витрати зменшуються.

Достатній рівень – 1 бал

Охарактеризуйте стратегії маркетингу по стадіям життєвого циклу послуги

Високий рівень – 1 бал

Завдання . Проаналізуйте на основі вторинних даних щодо розвитку українського ринку, на якому етапі життєвого циклу знаходяться такі товари/послуги та відповідно до стадії життєвого циклу запропонуйте маркетингову стратегію:

Послуги мобільного зв'язку

Ноутбук

Персональний комп'ютер

Білий шоколад

Автоматична пральна машина

CD-диск

Послуги Нової Пошти

Послуги Укрпошти

Послуги Укрзалізниці

Послуги КП «Київпастрас»

Приклад ситуаційних завдань

Завдання 1. Розгляньте особливості основних типів торговельних угод та виконайте їх порівняльну характеристику:

- договір купівлі-продажу

- договір комісії
- договір консигнації
- агентська угода
- ліцензійна угода.

Завдання 2. Проаналізуйте на основі вторинних даних щодо розвитку українського ринку, на якому етапі життєвого циклу знаходяться такі товари/послуги та відповідно до стадії життєвого циклу запропонуйте маркетингову стратегію:

Послуги мобільного зв'язку

Ноутбук

Персональний комп'ютер

Білий шоколад

Автоматична пральна машина

CD-диск

Послуги Нової Пошти

Послуги Укрпошти

Послуги Укрзалізниці

Послуги КП «Київпастрас»

Зразок тестових завдань

1. Поняття «комерційна операція»...

- а) сукупність прийомів і способів, спрямованих на забезпечення функціонування різних стадій системи товарно-грошового обміну;
- б) спосіб реалізації комерційних відносин, які в умовах ринково зорієнтованої економіки стають домінуючими
- в) сукупність складових комерційної діяльності
- г) сукупність товарів та послуг в комерційній діяльності

2. Короткий рекламний девіз – це...

- а) слоган
- б) зачин
- в) інформаційний блок
- г) ехо-фаза

3. Інформування ринку про появу нової послуги здійснюється на етапі...

- а) появи послуги на ринку
- б) зростання послуги
- в) стабілізації послуги
- г) спаду

4. Особи, які допомагають компанії просувати товари на ринку – це...

- а) постачальники
- б) конкуренти
- в) посередники
- г) споживачі

5. До внутрішніх джерел вторинної інформації відносять...
- а) звіти про обсяги продажу
 - б) журнали обліку
 - в) публікації торгово-промислових палат
 - г) видання комерційних дослідницьких організацій

Зразок екзаменаційного білету

**ВСП «КИЇВСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
ТАВРІЙСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ В. І. ВЕРНАДСЬКОГО»**

освітньо-професійна програма **Організація обслуговування на транспорті**
спеціальність **073 Менеджмент**

Екзаменаційний білет № 2

з дисципліни «Комерційна діяльність на транспорті»

Теоретичні питання.

1. Комерційна діяльність в послугах - це
 - а) надання логістичних послуги, супутніх процесу перевезення вантажів
 - б) ті дії, завдяки яким послуги фірм доходять до клієнтів
 - в) діяльність, яка пов'язана з переміщенням вантажу
 - г) це організація комплексного обслуговування споживачів

2. Головна мета і напрямок комерції послуг-
 - а) пов'язаний із перевезенням готової продукції
 - б) визначення обсягу роздрібного товарообороту
 - в) допомогти клієнту оцінити фірму (організацію) і її послуги.
 - г) обмін товарів на гроші населення

3. Комерційні послуги –
 - а) роботи, які пов'язані зі збором, обробкою та передачею інформації між учасниками транспортного процесу
 - б) роботи, безпосередньо пов'язані з забезпеченням угод, які укладаються зі споживачами
 - в) роботи, які здійснюються з вантажами та вантажними одиницями
 - г) які надають транспортно-експедиційні підприємства

4. Якість послуги –
 - а) наявність суттєвих ознак, характеристик, особливостей, що відрізняють одну послугу від інших
 - б) продаж товарів із відстрочкою платежу (у кредит)
 - в) точка грошової рівноваги
 - г) розподіл загальної сукупності товарів на окремі групи за певними ознаками

5. Споживачі — це
 - а) організації чи окремі особи, які забезпечують просування, розподіл і продаж товарів на ринку

- б) фірми, які забезпечують необхідними матеріалами, напівфабрикатами, комплектуючими виробами підприємство
- в) фізичні та юридичні особи, які регулярно купують товари або послуги
- г) організації, які надають капітал, грошові засоби, інформаційне забезпечення та енергоносії підприємству

6. Мінімальний рівень збуту, при якому відсутній збиток, але немає прибутку, називається:

- а) поріг рентабельності
- б) фінансовий важіль
- в) точка беззбитковості
- г) рівень собівартості

7. Договір між представниками сторін переговорів з питань оплати праці та соціальних гарантій –

- а) тарифна угода
- б) кредитний договір
- в) колективний договір
- г) ліцензійний договір

8. Нестача вантажу - це

- а) зміни його фізичного стану, що сталися внаслідок недотримання правил транспортування вантажу
- б) видача перевізником одержувачу вантажу в меншій кількості, ніж було прийнято за одним транспортним документом від відправника
- в) хімічна або біологічна зміна вантажу
- г) неможливості його подальшого використання

9. До додаткових транспортних послуг можна віднести :

- а) внутрішні і міжнародні перевезення пасажирів, багажу і вантажів
- б) забезпечення надійності перевезень
- в) бронювання квитків та сезонні знижки цін на перевезення
- г) збереження вантажів і багажу з часу їх прийняття і до моменту видання одержувачам

10. Здатність упаковки зберігати механічні якості чи герметичність протягом певного часу – це...

- а) безпека
- б) надійність
- в) екологічна ефективність
- г) естетичність

Задача

Відповідно до Звіту про фінансові результати за 9 місяців 2019 рік собівартість наданих послуг населенню КП «Київський метрополітен» становила 3 189 068 тис. грн, витрати на 1 грн послуги – 9,91 грн.

У 2020 році витрати на 1 грн транспортної послуги встановлені в розмірі 12,53 грн. Обсяг надання транспортних послуг збільшиться на 7%.

Вам, як працівнику планово-економічного відділу, слід визначити собівартість надання послуг населенню КП «Київським метрополітеном» у плановому 2020 році і запропонувати заходи по її зниженню.

Затверджено на засіданні циклової комісії
економіко-управлінських та соціальних дисциплін
протокол № 3 від «24» жовтня 2021 року

Голова циклової комісії _____ Людмила САРНАВСЬКА

Зразок питань для самопідготовки

1. Що являє собою ринок? Назвіть суб'єктів ринку транспортних послуг.
2. Сутність комерційної діяльності на транспорті.
3. Види комерційної діяльності транспортних підприємств
4. Які напрямки в сфері організації транспортних послуг виділяють
5. Наведіть структуру комерційної служби транспортного підприємства
6. В чому полягають основні задачі комерційних служб транспортних підприємств?
7. Надайте визначення транспортної послуги.
8. Назвіть основні типи підприємств, здійснюючих транспортне обслуговування
9. На яких критеріях ґрунтується споживча оцінка якості послуг
10. Охарактеризуйте особливості транспортної послуги.
11. Надайте класифікацію транспортних послуг.
12. Які функції підприємств, що здійснюють транспортне обслуговування
13. Які показники якості транспортних послуг виділяють?
14. Які стадії містить життєвий цикл послуги?
15. Що являють собою канали збуту транспортних послуг?
16. В чому полягає оптимізація параметрів каналів вантажопотоків доставки дрібнопартійних вантажів?
17. Що таке конкуренція?
18. Які види та форми конкуренції виділяють?
19. Які методи державного регулювання конкуренції?
20. В чому полягає методика аналізу діяльності конкурентів?
21. Що таке кооперація та які передумови її розвитку на ринку транспортних послуг?
22. Що таке собівартість? Охарактеризуйте види собівартості
23. Які законодавчі та нормативно-правові документи регулюють правовідносини на транспорті.
24. Що таке договір та яке його призначення?